

ker ikke alene kan placeres på de centrale butiksstrøg, men også i omliggende gader i tilknytning til hovedstrøgene. Bestemmelsen har skullet sikre, at planlægningen støtter levende og varierede bymidter, både når det gælder placeringen af butikker og variationen i butikstyperne.

I forslaget til § 5 m, *stk. 1* indføres en konsekvent brug af begreberne »bymidte« og »bydelscentre« som en beskrivelse af den centrale del af henholdsvis en by og en bydel. Bymidten og bydelscentre udgør sammen med lokalcentre, der betjener et lokalområde, det hierarkiske system, der ligger i lovforslaget.

Bymidstens udgangspunkt er typisk den historiske del af den oprindelige by. Denne er oftest karakteriseret ved, at der foruden butikker er forskellige offentlige institutioner som fx kommunekontor, skole, læge, privat service og diverse kultur- og underholdningstilbud inden for indbyrdes ret korte afstande.

Inden for en vis afstand fra de øvrige »service-institutioner« vil der i bymidten i de mindre byer typisk ligge en eller flere butikker, der både sælger daglig- og udvalgsvarer. I de større byer vil der være et større udbud af butikker ofte placeret omkring en hovedgade eller et butiksstrøg. Sidegaderne udgør ofte sekundære butiksstrøg. Butikkerne i bymidterne er en blanding af dagligvarebutikker og udvalgsvarebutikker, og det er i bymidterne, at de mere specialiserede og større butikker inden for dagligvarer og udvalgsvarer placerer sig. Butikkerne i bymidten medvirker til at skabe liv og mangfoldighed i byen. Særlig placering af dagligvarebutikker i eller på kanten af bymidten medvirker til at skabe en kontinuerlig strøm af kunder til bymidten.

Bydelscentre udgør et centrum i en større bydel og betjener bydelen med dagligvarer og de mest almindelige udvalgsvarer. Butiksudbudet i bydelscentrene er ikke væsentligt forskelligt fra butiksudbudet i byernes bymidter bortset fra, at mere specielle udvalgsvarer ofte findes i bymidten. En bydel må have en vis størrelse, før der kan udpeges et egentligt centrum for bydelen, og derfor kan der kun i de større byer udpeges bydelscentre. Kravet om en central placering i bydelen bevirker også, at der ikke kan placeres to bydelscentre umiddelbart op ad hinanden, da de så i givet fald hver især vil betjene det samme opland.

Et lokalcenter, som er det næste led i hierarkiet og omfattet af forslaget til § 5 n, *stk. 1*, nr. 1, er et center, som først og fremmest betjener et mindre lokalområde med dagligvarer. Det kan være et lokalt center i en begrænset del af en by eller bydel, en landsby, et sommerhusområde eller lignende. Centret kan bestå af en

eller flere dagligvarebutikker evt. suppleret med mindre butikker med udvalgsvarer.

Hensigten med såvel bydels- som lokalcentre er at sprede indkøbsmulighederne for at opnå en mere bæredygtig detailhandelsstruktur med begrænsede afstande til indkøb. Hverken bydelscentre eller lokalcentre må blive så store, at de reelt udgør en konkurrence til bymidten.

Hovedreglen er fortsat, at arealer til butikksformål skal placeres i bymidten. De arealer til butikksformål, der er omfattet af bestemmelsen, er stadig arealer til brug for detailhandelsvirksomhed, det vil sige salg til private, hvorimod egentligt engrossalg ikke er omfattet. Outlets, showrooms og lignende butikker, hvorfra der sker salg til private, samt de dele af en engrosandel, hvorfra der sker salg til private, betragtes som detailhandel og skal ligesom andre typer af detailhandelsbutikker placeres i bymidten.

Derimod vil butikker, der langt overvejende sælger serviceydelser, fx frisører, skræddere, renserier og dyreklinikker, ikke skulle placeres efter reglerne om placering af butikker. Butikker, der forhandler et mindre udvalg af dagligvarer, og som er etableret i tilknytning til fx en tankstation på en motorvej, en togstation eller lignende, er omfattet af en særlig mulighed for placering som beskrevet i forslaget til § 5 o, hvortil der henvises.

Efter de foreslåede regler i § 5 m præciseres det, hvor store byerne skal være før, der kan etableres bydelscentre.

I byer med 20.000 indbyggere og derover kan der udlægges bydelscentre. I byer med mindre end 20.000 indbyggere kan der derimod ikke etableres bydelscentre, men alene lokalcentre. Byer af denne størrelse har ikke et indbyggertal, der bevirker, at der er grundlag for etablering af et bydelscenter. Der vil være byer, der i dag har et indbyggertal på under 20.000, der har udlagt arealer til butikksformål i bydelscentre. Disse centre vil kunne opretholdes, men arealet til butikksformål vil ikke kunne udvides, medmindre det ikke overstiger 3.000 m² bruttoetageareal og dermed er under størrelsesgrænsen for lokalcentre omfattet af forslaget til § 5 p, *stk. 2*.

I hovedstadsområdet og i Århus kan der som de eneste steder i landet udlægges nye områder til butikksformål til aflastning af bymidten. Disse områder udlægges i et landsplandirektiv, jf. § 5 m, *stk. 4* og *5*, og kan kun udlægges i områder, hvor der allerede er etableret detailhandelsbutikker.

I lovforslaget til *stk. 2* gives miljøministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelserne skal afgrænse bymidter og bydelscentre